

מכתב הרבי
בחלקו בפרסום ראשון

שלילת עירוב עירוני

תשורה מהתוועדות
יו"ד שבט תשפ"ג
שנת ה'קהל

770

הקדמה

המכתב¹ שלפננו נתקבל מאת ר' שלום בער שפירא מארכיונו של חותנו המזכיר הרב ניסן מינדל, המכתב נכתב בחול המועד פסח תשכ"ד. המכתב מיוחד בכך שהוא ארוך ומפורט, יותר ממענות הקצרים יותר שנכתבו בשנים שלאחריו².

ישנו מכתבים נוספים בנוסח דומה שכתב הרבי לרבנים נוספים במנהטן, המכתבים נכתבו באנגלית כנראה מסיבת הממוענים שהיו רגילים בלשון זה.

• • •

יש לציין:

א. לא היה זה רב פרטי ששאל את דעת כ"ק אדמו"ר לדעתו, אלא קבוצה של רבנים שרצו לדעת שיטת הרבי בענין. וישנם מספר מכתבים מהרבי באותו הסגנון, באותו הנושא.

ב. הטייטה הזאת נכתבה בחול המועד, וזה מראה את הדחיפות והנחיצות שהיה לענין זה לרבי, ועד כמה המהירות היתה נוגעת, שהתעסק בזה אפילו בחול המועד. ומזה אנו רואים שאין זה ענין של מה בכך, אלא דבר חשוב מאד אצל הרבי.

ג. הרבי מבהיר במכתב זה, שגם במקום שמותר להקים עירוב הנה אין לטלטל בעירוב זה כלל ובלשון המכתב: "מטרת הקמת העירוב לא תהיה בכדי לאפשר ליהודי לקחת את טליתו לבית הכנסת בשבת, אלא רק בכדי להציל מאיסור את אלו המטלטלים בלאו הכי בשבת".

ד. גם אם עושים עירוב, זה צריך להיות כשר לכל הדעות, ולא יהיה מבוסס על קולות וכדומה. ובלשון המכתב: "על רב או דמות הלכתית מוטל החיוב לנהוג בכל פרט כפי שהובא בשולחן ערוך".

• • •

תודנו נתונה לר' נחום שמרי'ה שיחי' זאיאנץ על השגת המכתב ומסירתו לדפוס, וזכות הרבים הגדולה תלוי' בו.

ויהי רצון שביום זכאי זה תחילת נשיאותו של הרבי, נזכה יחד עם כל בני"ש שליט"א לנשיאותו של משיח צדקנו יבא ויגאלנו ויקהל את כל בני ישראל "אנשים נשים והטף" וילכנו להגאולה האמיתית והשלמה בארצנו הקדושה בקרוב ממש.

1) אנו מודים להרב שלום בער שפירא מהוצאת Nissan Mindel Publications – NMP על מסירת מכתב זה ליידינו, שיצא לאור בחלק הבאה של סדרת הספרים Spirit Letter & The רב ניסן מינדל, וזכות הרבים תלויה בו.

2) אם כי הדברים שנכתבו כאן מאושרים ע"י שאר מקורות ועובדות, אלא שכאן הוא יותר באריכות, ויותר מפורש.

דעת הרבי: בשליטת עירובין עירוניים

תרגום חופשי

לרב

ניו יורק. נ"י.

שלום וברכה

גיסי הרש"ג, מסר לי אתמול את רצונך לדון איתי, בנוכחות עמיתך, בשאלה בנוגע עירוב במנהטן. למרות שבגלל קדושת חול המועד ההתכתבות שלי מופסקת בדרך כלל בימים אלו, אני ממחר למסור לכם את דעתי בעניין זה.

בוודאי הנך זוכר שהבעתי את דעתי בעבר, לפני מספר שנים, כאשר נושא זה עלה על הפרק, ודעתי לא השתנתה מאז. למרות זאת, מאחר ואיני יודע אם הנך מודע לדעתי בזה, אחזור שוב על הנקודות המרכזיות בנושא זה.

א. במקום שמותר לעשות עירוב זה מצוה

ראשית, באופן עקרוני דעתי שבמקום בו ניתן להקים עירוב על פי ההלכה, אזי יש להקים עירוב. דעתי זו מבוססת על דעתם של הרבה פוסקים, כולל דעתו של אדמו"ר הזקן בשולחן ערוך שלו.

ב. בדורנו אין לעשות עירוב מפורסם כלל

שנית, יש צורך בשימת לב מיוחדת למצב שמירת וקיום המצוות בזמננו

ולהתייחסות האנשים לכך, שיש לזה השפעה על השאלה האמורה. הנני מתחשב בזהירות הנצרכת להקמת עירוב כזה בנסיבות הטובות ביותר, ובפרט במצב ובמקום הנוכחי, נגד האפשרות שהעירוב ייפסל.

בעבר, כאשר היה קשר קרוב בין הקהילה היהודית (יהודי "עמק") לרב או לבית הדין, אזי כאשר העירוב נפסל והמצב חזר להיות כמו שהיה קודם בניית העירוב, שאסור לטלטל בשבת, יכלו הם לתקשר בקלות עם כל ההמון ולא היה נגרם כל נזק.

לעומת זאת בימינו אלה המצב שונה, למרבה הצער. בו בעת שהקמת עירוב תתפרסם בקלות, לא רק על ידי כלי התקשורת אלא גם מפה לאוזן, אבל במקרה שהעירוב נפסל באופן זמני, המידע על כך יגיע רק לאלו שיצרו קשר עם הרשויות הרבניות, או אלו שמגיעים לבית הכנסת באופן קבוע, אבל רבים אחרים לא ידעו על השינוי במצב העירוב.

יתירה מזו, יתכן שרבים מאלו שיתחילו להתרגל לטלטל בשבת בעקבות הקמת העירוב לא יסכימו בקלות להפסיק לנהוג כך, אפילו אם ידעו שהעירוב נפסל, ובמיוחד הדברים אמורים בנוגע ליחס הצעירים ליהדות בארצנו.

לאור האמור לעיל, זה צורך מוחלט שאם יבנו עירוב - אם ישנה אפשרות הלכתית לכך - זה צריך להיעשות בסודיות גמורה. הוי אומר שמטרת הקמת העירוב לא תהיה בכדי לאפשר ליהודי לקחת את טליתו לבית הכנסת בשבת, אלא רק בכדי להציל מאיסור את אלו המטלטלים בלאו הכי בשבת.

ג. המצוה להקים עירוב אינה בכל מקום

שלישית, וגם זו היא נקודה מרכזית לפי דעתי. הנקודה שהבעתי בסעיף הראשון - שיש להקים עירוב בכל מקום שישנה אפשרות הלכתית לכך - מבוססת על העיקרון המרכזי דלעיל.

למרות זאת, אין בכך כדי לקבוע את דינו של מקום מסויים (כגון מנהטן)

לענין השאלה האם ניתן להקים בו עירוב על פי ההלכה. זהו נושא שנתון להחלטת הרבנים שחקרו את הנושא לפרטיו ובהתאם להלכות עירובין.

ד. גם עירוב בלי פרסום, רק אם העירוב מהודר

רביעית, במקרה ויוחלט שישנו צורך להקים עירוב מבלי לפרסם על כך (כאמור לעיל), השאלה שיש לשאול היא:

האם יש לפסוק לפי השיטות הפוסקים המקילים בנוגע לאפשרות הקמת עירוב במקום זה, וזאת בכדי להציל מאיסור את אלו המטלטלים (וכאמור, אין מטרת העירוב על מנת לאפשר לאלו השומרים שבת לטלטל בשבת).

אבל לדעתי זה לא יהיה נכון, וזאת משתי סיבות חשובות:

א. על רב או דמות הלכתית מוטל החיוב לנהוג בכל פרט כמובא בשולחן ערוך.

ב. בלתי נמנע שדבר הקמת העירוב יתפרסם למעגל אנשים מצומצם, והתוצאה היא שבודדים יתפתו לקבל את זה, בפרט במדינה זו שבה ישנה גישה חזקה למצוא היתרים ולעשות את ההלכה ל"נוחה יותר".

לפיכך דעתי היא, לא רק שיש צורך לעשות עירוב בסודיות גמורה אלא גם שהדבר צריך להיעשות רק במקום שבו ניתן לעשותו לגמרי לפי ההלכה.

אנצל ההזדמנות לאחל לך ולכל אשר לך להמשך הפסח כשר ושמח,

בברכה

מפני קדושת המועד לא נחתם

transgress the *Shabbat* by carrying things from doing so *b'Issur* (under prohibition).

Thirdly, and this too is an essential point in my position: the opinion expressed in the first conditional paragraph, namely, that where an *eiruv* is permissible according to the *din* it should be instituted, is based, of course, on the general principle indicated above. However, it expresses no opinion regarding any particular place, such as Manhattan in this case, as to whether or not it indeed qualifies for an *eiruv* according to the *din*. This is a matter to be decided by the Rabbinical authorities who have thoroughly investigated the pertinent details in full accord with the *Hilchot Eiruv*.

Fourthly, assuming that it be agreed that the *eiruv* should be instituted without publicity, as above, the question may be asked whether it would be warranted to follow the more lenient view of some *posekim* regarding the qualifications of the place, in order to remove the transgression of those who carry in any case (inasmuch as the *eiruv* would not be intended to induce *Shabbat* observers to carry on *Shabbat*). However, this would not be right, in my opinion, for two important reasons: a) a *Rav*, or Rabbinical authority, should always act only in strict adherence to the *Shulchan Aruch* in every detail, and b) it is inevitable that the existence of an *eiruv* would not become known to limited circles, with the result that some individuals would be tempted to accept it on its face value, especially in this country, where there is a strong tendency to find *heterim* and make religious observance more "convenient." Hence, it is my considered opinion that not only should the *eiruv* be done in the utmost secrecy, but that it should be done only if the place strictly qualifies for it in accordance with the *din*.

May I take this opportunity to extend to you and yours my prayerful wishes for a continued kosher and happy *Pesach*.

With blessing,

By reason of *Chol Hamoed*, this letter is left unsigned.

5724

HA5.doc

Rabbi
New York, NY

Shalom u'Brachah:

My brother-in-law, RSG, informed me yesterday of your desire to discuss with me, in the presence of your colleagues, the question of an *eiruv* for Manhattan. Although, because of the sanctity of *Chol Hamoed*, my correspondence is generally suspended during these intermediate days, I hasten to convey to you my views on this matter.

As you will surely recall, the matter was raised a few years ago, when I expressed my position, which has not changed. However, since I do not know if you are fully informed of it, I will reiterate the main points of my viewpoint relative to this matter:

First of all, as a matter of principle, my opinion is that where according to the *din* an *eiruv* can be instituted, it should be so instituted. This is based on the opinion of many *posekim*, including that of Admur Hazaken in his *Shulchan Aruch*.

Secondly, special consideration has to be given to the state of affairs and attitudes in respect to the observance of the *mitzvot* in the present day and age, which has a particular bearing on the problem under discussion. I have in mind the precaution which such an *eiruv* calls for under the best of circumstances, and certainly here and now, against the possibility of the *eiruv* becoming *pasul*. In the old days, when there was a close contact between the Jewish community ("the man in the street") and the *Beit Din* or *Rav*, the invalidation of the *eiruv*, and the consequent resumption of the pre-*eiruv* state of the prohibition against carrying on *Shabbat*, could be communicated fairly easily to the "man in the street" and no harm was done. Nowadays, unfortunately, the position is different. While the institution of the *eiruv* would quickly become common knowledge, not only through various media of communication but also by word of mouth, the rescinding of it in case of its invalidation would only reach those who are in contact with the Rabbinical authorities, or who attend the synagogue regularly; whereas many would remain in ignorance of the changed situation. Moreover, those who might get into the habit of carrying on *Shabbat* on the strength of an *eiruv*, might not so readily discontinue doing so even if they became aware of the breakdown in the *eiruv*; and this contingency is particularly to be considered in relation to the Jewish youth in this country.

In view of the above, it is an absolute necessity, in my opinion, that the *eiruv*, if one is feasible at all according to *din*, should be carried out in the utmost secrecy. This means that the purpose of the *eiruv* would be not to enable a Jew to carry his *talit* to *shul* on *Shabbat*, but only to relieve those who already

**Letter from the Rebbe
Pirsum Rishon**

The Objection to City Eruvin

**תשורה מהתוועדות
יו"ד שבט תשפ"ג
שנת הקהל
770**